

Kvistning

Allmän teknik

Arbetshöjd.

Försök få upp arbetshöjden så att du slipper gå böjd. Detta uppnås genom planering och riktad fällning. Rätt höjd fås genom att utnyttja andra fällda träd, stenar eller terräng.

Säker arbetsställning:

Regel 1.

Eftersträva stabil fotställning och arbeta med sågen nära kroppen.

Regel 2.

Böj knäna, inte ryggen.

Vi presenterar här några förslag till kvistningsteknik vid olika förhållanden. Verkligheten kanske många gånger kräver en kombination av kvistningsmetoder. Men vilken metod du än använder, tänk först på följande grundregler:

Regel 1.

FLYTTA INTE FÖTTERNA när du sågar med svärdet på samma sida om stammen som du själv befinner dig.

Regel 2.

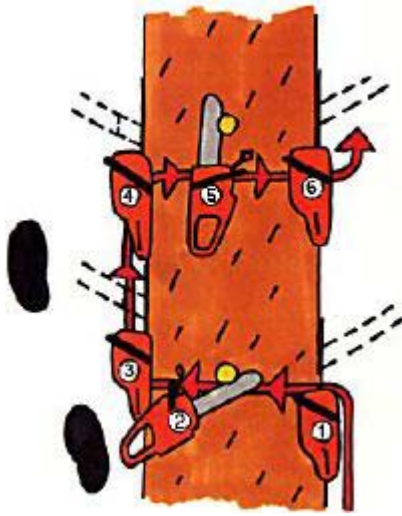
Avlasta sågen mot stammen eller mot benet.

Regel 3.

Vänster ben framför. Denna bild visar utgångsställningen enligt hävarmsmetoden.

Kvistning

Hävarmetoden

Denna metod bygger på att sågen används som hävarm, med sågkroppen vilande så mycket som möjligt mot stammen eller benet. Metoden är lämplig för träd med regelbundna kvistvarv. I beskrivningen av arbetstekniken talas det om dragande och skjutande kedja. Dragande är undersidan och skjutande är översidan på svärdet. Sågning med svärdspetsen ska undvikas på grund av kastrisken.

Utgångsläge.

Tänk på fotställningen. Fötterna brett isär och sågen vilande på stammen. Böj knäna!

Observera att man använder samma position för fötterna under hela kvistningsserien 1-6.

Kvist 1.

Sågas underifrån med skjutande kedja, men ibland kan dragande kedja ovanifrån vara nödvändigt på grund av att det är en grov hängande kvist som annars kan nypa fast kedja och svärd. Därefter upp med sågen på stammen.

Kvist 2.

Svärdet vilar på stammen. Såga med skjutande kedja. Luta dig lite utåt med benen så att sågkroppen får plats.

Kvist 3.

Vila bakre handtag mot höger lår. Använd dragande kedja.

Kvist 4.

Skjut sågen framåt med hjälp av höger lår, men håll foten kvar i samma läge. Sågen vilar på höger lår. Normalt används skjutande kedja, men vid grova grenar kan även dragande komma ifråga.

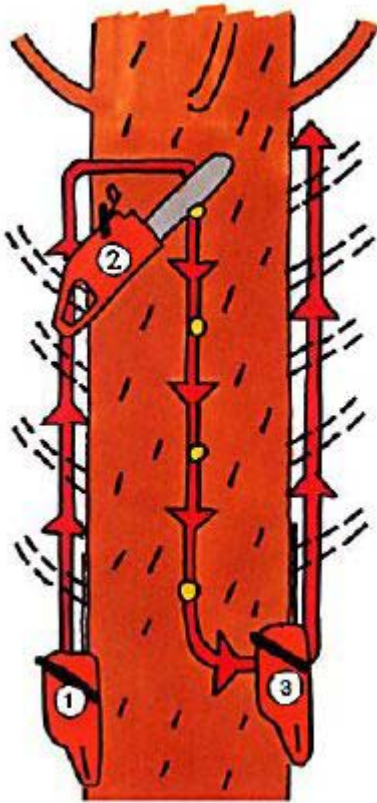
Kvist 5.

Vila sågen på stammen. Gasa med tummen. Skjutande kedja.

Kvist 6.

Vila sågen mot stammen. Använd dragande kedja. Har du arbetshöjd så att kvistarna undertill kan nås så vidtar nu underkvistning. Annars förflyttning och på nytt position 1. Behåll givetvis svärdet på andra sidan stammen under förflyttning så fungerar stammen som skydd. Om avståndet mellan kvistvarven är för långt för hela schemat, avbryt efter moment 3. Sedan förflyttning och åter moment 1. Kom dock ihåg att föra över svärdet innan fotförflyttning.

Kvistning

Denna metod är lämplig när du jobbar med stammar som har många och klena kvistar. Likaså om det är oregelbundna kvistvarv. Med den här metoden avlastas inte sågens vikt lika bra som med hävarmsmetoden, men arbetet går fort.

Sågens rörelseschema.

1. Vänster sida av stammen kvistas.
2. Översida samt delvis höger sida.
3. Höger sida samt delvis undersida.
4. Framflyttning och överflyttning av sågen från höger till vänster sida.

Under rörelserna 1-3 används alltså samma fotställning. Utgångsläge: stå stabilt med höger ben ca 10 cm från stammen.

Moment 1.

Skjutande kedja.
Pendlingslängd 60-80 cm.

Moment 2.

Dragande kedja.
Sågen vilar mot stammen.
Närkontakt med sågen.
Kroppens tyngd mest på vänster ben.

Moment 3.

Skjutande kedja.
Kroppens tyngdpunkt förskjuts från höger ben i början av momentet till vänster i slutet av pendlingen.

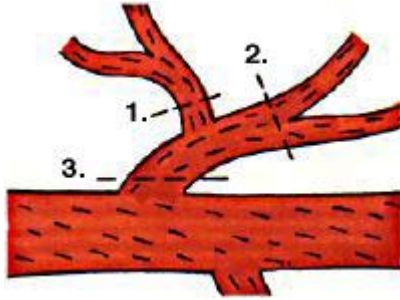
Moment 4.

Sågen kvar på stammens högra sida.
Höger fot flyttas fram först.
Avlasta sågvikten på stammen.

Genom denna förflyttningsteknik byter man fotställning med stammen som skydd samt med sågvikten avlastad på stammen. När fotförflyttning framåt är klar, flyttas sågen med en hävarms rörelse över till vänster sida och ny arbetsserie 1-3 kan börja. Underkvistning sker vid svepkvistning enligt samma metoder som vid hävarmsmetoden.

Kvistning

Kvistning av grova grenar

I vissa fall kan det vara svårt att tillämpa normal kvistningsteknik. Så är t ex fallet när det handlar om lövträd eller andra träd med grova, spretiga grenar. För att undvika "fastnypning" av sågsvärdet, används tekniken att arbeta utifrån och in mot stammen. Kvistarna ska kapas stegvis. Då neutraliseras spänningarna bättre. Metodiken vid kvistning av grova grenar överensstämmer ofta med tekniken för kapning. Kom ihåg - **Det gäller att tänka sig för innan man sätter an sågen!**

Nypning och spjälkning undviks genom:

Steg 1.

Kvistar som hindrar arbetet.

Steg 2.

Kvistar som har hög spänning. Dessa kan behöva kapas i etapper för att successivt ta bort spänningarna.

Steg 3.

Huvudkvist kapas.

Använd rätt teknik.

Extra uppmärksamhet på spänningar. Var uppmärksam på hur trädet och kvistarna rör sig.

Såga med lodrätt svärd för att minska risken att svärdet nyper fast. Vid mycket grova grenar kan det vara nödvändigt att kapa med så kallade mötande skär, det vill säga från två höll för att undvika nypning och spjälkning.

Kvistning

Generell teknik

Tänk före!

Innan du börjar kapa, kan det vara klokt att du tänker dig för. Speciellt gäller detta vid kapning av grövre stockar. Fel arbetsteknik kan vara en olycksrisk och leda till att stammen spjälkas eller att sågsvärdet "nyper" fast. För att undvika detta gäller det att först fundera ut hur stammen spänner. Ta dock för vana att titta hur sågskäret reagerar vid sågningen. Det kan ju tänkas att du missbedömt spänningen.

OBS! Tänk också på hur du står när du kapar.

När du kapar med dragande kedja strävar sågen mot trädet. Detta är säkrare och mer vilsamt än att såga med skjutande kedja.

- Kapar du underifrån, med skjutande kedja, vill sågen röra sig mot dig.
- Håll i främre handtaget med tummen på undersidan så blir greppet stadigare.
- Det är säkrare att arbeta med sågen så nära stammen som möjligt.

Kvistning

Stam som spänner uppåt

Steg 1.

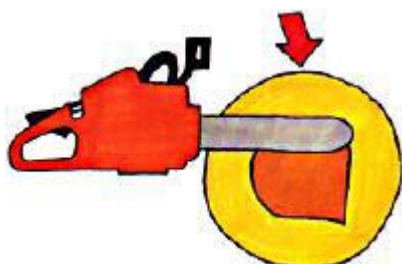
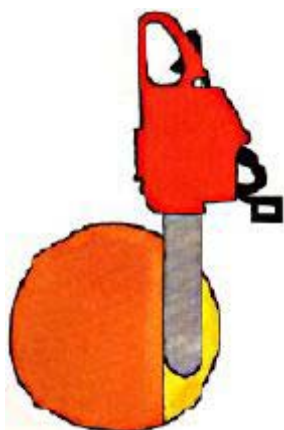
Börja här med underkapet, upp till ca 1/3 av stammens diameter, eller tills svärdet tenderar att "nypa" fast.

Steg 2.

Därefter utföres överkap. Försök få skären att mötas.

Är stammen grövre än svärdslängden:

Börja med att kapa på motsatta sidan av stammen.

Drag sågen mot dig och kapa från ovasidan och runt.

Kapa sedan underifrån. Gör ett instick om stammen ligger lågt.

Avsluta med överkap.

Kvistning